

VIỆN KHOA HỌC QUẢN LÝ Y TẾ - CỤC Y TẾ DỰ PHÒNG BỘ Y TẾ

**CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO LIÊN TỤC
AN TOÀN TIÊM CHỦNG**

Hà Nội - 2025

CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO AN TOÀN TIÊM CHỦNG

LỜI GIỚI THIỆU

Trải qua hơn bốn thập kỷ kể từ khi được triển khai vào năm 1981, Chương trình Tiêm chủng mở rộng (TCMR) tại Việt Nam không chỉ là một trụ cột của hệ thống y tế dự phòng mà còn trở thành một "điểm sáng" được cộng đồng quốc tế ghi nhận. Những thành tựu mang tính lịch sử như thanh toán hoàn toàn bệnh bại liệt (năm 2000), loại trừ uốn ván sơ sinh (năm 2005) và giảm thiểu đáng kể tỷ lệ tử vong ở trẻ em đã chứng minh hiệu quả vượt trội của vắc xin trong việc bảo vệ sức khỏe giống nòi. Đặc biệt, với việc tự chủ sản xuất 11/12 loại vắc xin trong danh mục TCMR đạt tiêu chuẩn NRA của Tổ chức Y tế Thế giới, Việt Nam đã khẳng định được vị thế và năng lực trong việc đảm bảo an ninh vắc xin quốc gia.

Tuy nhiên, trong bối cảnh các dịch bệnh truyền nhiễm diễn biến phức tạp và nhu cầu của xã hội ngày càng cao, công tác tiêm chủng đang đối mặt với những thách thức mới. Việc duy trì tỷ lệ bao phủ trên 90% ở quy mô tuyến huyện và xã đòi hỏi sự nỗ lực không ngừng từ mạng lưới y tế cơ sở. Hơn bao giờ hết, yêu cầu về an toàn và hiệu quả trong thực hành tiêm chủng phải được đặt lên hàng đầu để củng cố niềm tin bền vững của nhân dân vào hệ thống y tế.

Nhằm chuẩn hóa kiến thức và kỹ năng cho đội ngũ cán bộ y tế, Viện Khoa học Quản lý Y tế phối hợp cùng các chuyên gia hàng đầu biên soạn tài liệu đào tạo liên tục: **“An toàn tiêm chủng”** (phiên bản cập nhật năm 2025). Cuốn tài liệu này cung cấp một hệ thống kiến thức toàn diện từ lý thuyết đến thực hành, bao gồm:

- Tổng quan về bản chất, nguyên lý và lịch sử phát triển của vắc xin.
- Hướng dẫn chi tiết quy trình bảo quản trong dây chuyền lạnh, thực hành kỹ thuật tiêm chủng an toàn.
- Kỹ năng sàng lọc, tư vấn và xử trí kịp thời các sự cố bất lợi sau tiêm chủng.
- Cập nhật các văn bản quy phạm pháp luật và hướng dẫn chuyên môn mới nhất của Bộ Y tế.

Chúng tôi tin rằng, đây sẽ là cẩm nang thiết thực dành cho các cán bộ y tế đang trực tiếp tham gia công tác tiêm chủng, giúp nâng cao năng lực chuyên môn và đảm bảo mọi đối tượng đích đều được tiếp cận dịch vụ y tế an toàn nhất. Dù đã rất tâm huyết và cẩn trọng trong quá trình biên soạn, tài liệu có thể vẫn còn những thiếu sót nhất định. Ban biên soạn rất mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu từ quý đồng nghiệp và độc giả để tài liệu ngày càng hoàn thiện trong các lần tái bản sau.

Trân trọng giới thiệu!

TM. BAN BIÊN SOẠN

TS. Nguyễn Minh Hằng

Chương trình chi tiết

1. Tên khóa học: An toàn tiêm chủng

Thời gian đào tạo: 40 tiết

Lý thuyết: 24 tiết

Thực hành: 16 tiết

2. Đối tượng, yêu cầu đối với học viên

- Cán bộ chuyên môn thực hiện công tác tiêm chủng: Y sĩ, bác sĩ, điều dưỡng, dược sĩ ...(Đối tượng bắt buộc phải tập huấn tiêm chủng theo quy định tại Nghị định 104/2016/TT-BYT ngày 01/7/2016);
- Cán bộ quản lý công tác tiêm chủng;
- Giảng viên các cơ sở đào tạo cán bộ y tế;
- Sinh viên tốt nghiệp các chuyên ngành liên quan (bác sĩ, điều dưỡng)....

3. Mục tiêu khóa học

3.1 Mục tiêu chung

Tăng cường sự hiểu biết và kỹ năng quản lý ATTC cho cán bộ nhân viên quản lý và thực hành tiêm chủng các tuyến nhằm thúc đẩy ATTC.

3.2. Mục tiêu cụ thể

Sau khi hoàn thành khóa học, học viên cần đạt được những mục tiêu cụ thể về kiến thức, kỹ năng và thái độ.

a, Về kiến thức, học viên cần mô tả/phân tích được các nội dung chính như sau:

- Vắc xin, nguyên tắc sử dụng của vắc xin, phân loại vắc xin.
- Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật, các hướng dẫn chuyên môn liên quan đến lĩnh vực tiêm chủng.
- Các loại vắc xin sử dụng trong chương trình Tiêm chủng mở rộng quốc gia và dịch vụ.
- Các yếu tố cấu thành an toàn tiêm chủng.
- Cách thức tổ chức, triển khai một số buổi tiêm chủng cố định/ lưu động. Chê độ báo cáo, lưu hồ sơ tại cơ sở tiêm chủng.
- Nguyên tắc, cách thức bảo quản vắc xin và sinh phẩm y tế.
- Phân loại các phản ứng sau tiêm chủng. Nắm bắt được dấu hiệu của 1 số tai biến sau tiêm chủng (sốc phản vệ...) và cách thức xử trí.

b, Về kỹ năng

- Phân tích được các khái ATTC, tổ chức hệ thống tiêm chủng và yêu cầu ATTC.
- Phân tích được nội dung quản lý ATTC
- Xây dựng bản kế hoạch chung, kế hoạch, công cụ giám sát, đánh giá ATTC với các số liệu thực tế tại đơn vị.

c, Thái độ: Có thái độ nghiêm túc, tôn trọng các quy trình trong quá trình tham gia hoạt động tiêm chủng.

Chương trình chi tiết:

STT	Tên bài	Mục tiêu	Số tiết		
			Tổng số tiết	Lý thuyết	Thực hành
1	Tổng quan về vắc xin	1. Trình bày được bản chất, nguyên lý sử dụng và lịch sử phát triển của vắc xin 2. Trình bày được khái niệm, lợi ích của tiêm chủng và quy trình tiêm chủng an toàn	2	2	0
2	Các bệnh có thể phòng bằng vắc xin.	1. Kể tên được các bệnh phòng được bằng vắc xin 2. Trình bày được chỉ định, chống chỉ định, liều liêm, lịch tiêm, đường dùng và tác dụng phụ của các loại vắc xin phòng bệnh	2	2	0
3	Các bệnh có thể phòng bằng vắc xin trong TCMR; Các vắc xin trong TCMR	1. Trình bày được lịch sử hình thành và phát triển, hệ thống, cách thức tổ chức tiêm chủng mở rộng tại Việt Nam 2. Liệt kê được các văn bản qui định liên quan đến sử dụng vắc xin trong Tiêm chủng mở rộng 3. Trình bày được danh mục bệnh truyền nhiễm, vắc xin, đối tượng bắt buộc phải sử dụng vắc xin và lịch tiêm chủng trong Chương trình Tiêm chủng mở rộng	4	2	2
4	Lập kế hoạch tiêm chủng thường xuyên, tiêm chủng chống dịch	1. Trình bày được các bước lập kế hoạch buổi tiêm chủng 2. Trình bày được các nội dung cần chuẩn bị trước buổi tiêm chủng 3. Xây dựng bảng kiểm giám sát trong quản lý tiêm chủng	6	4	2
5	Tiếp nhận, bảo quản, vận chuyển vắc xin	1. Trình bày được nguyên tắc và yêu cầu kỹ thuật trong bảo quản vắc xin 2. Thực hiện được quy trình tiếp nhận, cấp phát và vận chuyển vắc xin an toàn, hiệu quả	4	2	2

		3. Xác định được vai trò và nhiệm vụ của cán bộ quản lý kho vắc xin			
6	Tổ chức triển và khai tiêm chủng	1. Trình bày được các điều kiện cần thiết của cơ sở tiêm chủng cố định và điểm tiêm chủng lưu động 2. Trình bày được quy trình công bố cơ sở đủ điều kiện tiêm chủng. 3. Mô tả đúng quy trình tổ chức buổi tiêm chủng 4. Phân tích các bước thực hành đúng các bước kỹ thuật tiêm chủng cho từng loại vắc xin. 5. Xây dựng được bảng kiểm để giám sát việc thực hiện các bước tổ chức triển và khai tiêm chủng.	4	2	2
7	Sàng lọc, tư vấn tiêm chủng	1. Phân tích việc thực hiện được quy trình khám, sàng lọc trước tiêm chủng 2. Phân tích các bước và nội dung thực hiện tư vấn, chỉ định tiêm chủng an toàn và hiệu quả.	4	2	2
8	Theo dõi, giám sát, xử trí cố bất lợi sau tiêm chủng	1. Trình bày được khái niệm và phân loại được sự cố bất lợi sau tiêm chủng 2. Trình bày được quy trình theo dõi, giám sát sau tiêm chủng 3. Giải thích được nguyên tắc và biết cách xử trí một số phản ứng thông thường sau tiêm chủng 4. Mô tả được quy trình xử trí tai biến nặng sau tiêm chủng 5. Giải thích được quy trình chẩn đoán và xử trí phản vệ sau tiêm chủng	6	4	2
9	Điều tra, đánh giá nguyên nhân tai biến nặng sau tiêm chủng	1. Trình bày được quy trình điều tra tai biến nặng sau tiêm chủng 2. Giải thích được quy trình đánh giá nguyên nhân tai biến nặng sau tiêm chủng	4	2	2

		3. Phân biệt được các nhóm nguyên nhân gây tai biến nặng sau tiêm chủng			
10	Thống kê báo cáo hoạt động tiêm chủng	1. Giải thích được vai trò và ý nghĩa của thống kê, báo cáo trong công tác tiêm chủng. 2. Mô tả được các loại biểu mẫu, báo cáo sử dụng trong tiêm chủng và các quy định về việc thực hiện báo cáo hoạt động tiêm chủng. 3. Thực hiện được việc thu thập, tổng hợp, ghi chép số liệu tiêm chủng và lập được báo cáo hoạt động tiêm chủng.	4	2	2
	Tổng số		40	24	16

4. Tên tài liệu dạy – học

- Tài liệu chính thức: Sử dụng tài liệu đào tạo “An toàn tiêm chủng” do Viện khoa học quản lý Y tế biên soạn.
- Slide bài giảng do giảng viên xây dựng để thuyết trình trên lớp.
- Tài liệu đọc thêm:
 - + Tài liệu của Tổ chức Y tế thế giới, Chương trình Tiêm chủng mở rộng quốc gia tại Việt Nam về thực hành an toàn tiêm chủng.
 - + Các hướng dẫn chuyên môn của Tổ chức Y tế thế giới về bảo quản vắc xin, sơ đồ hóa (mapping), theo dõi và xử trí phản ứng sau tiêm chủng

5. Phương pháp dạy – học

Sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực, lấy học viên làm trung tâm.

Kết hợp giữa giảng dạy lý thuyết và thực hành, cập nhật những kiến thức mới và các tình huống thường gặp trong thực tế khi triển khai hoạt động tiêm chủng.

Xây dựng các bảng kiểm về an toàn tiêm chủng

6. Tiêu chuẩn giảng viên

- Giảng viên:
 - + Có chứng chỉ An toàn tiêm chủng, tham gia cập nhật kiến thức y khoa liên tục trong khám, chữa bệnh đầy đủ;
 - + Có chứng chỉ sư phạm y học cơ bản;
 - + Có kinh nghiệm trên 24 tháng tham gia, triển khai, tổ chức hoạt động tiêm chủng (theo quy định tại Nghị định 104/NĐ-CP của Chính phủ ngày 01/7/2016 và Thông tư 34/2018/TT-BYT ngày 16/11/2018)

7. Thiết bị, học liệu cho khóa học

- Bảng trắng, bút dạ, bảng lật, giấy A0
- Giấy A4, kéo, băng dính, hồ dán, bút dạ

- Máy tính có kết nối máy chiếu đa năng + màn chiếu
- Phòng học đủ rộng, bố trí bàn ghế linh hoạt để làm việc nhóm
- Bảng Video, hình ảnh
- Hệ thống zoom theo quy chế đào tạo online kèm hệ thống truyền băng thông đủ mạnh
- Máy tính các loại.

8. Hướng dẫn tổ chức thực hiện chương trình

- Dạy – học online
- Có phần mềm hỗ trợ dạy/học trực tuyến: Zoom meeting
- Giảng viên và mỗi học viên hoặc nhóm học viên phải có máy tính được cài đặt phần mềm hỗ trợ dạy/học trực tuyến tương thích và được cung cấp tài khoản.
- Yêu cầu học viên có máy tính có kết nối mạng đủ mạnh để có thể học
- Địa điểm yên tĩnh
- Thực hiện theo các quy định dạy online của Viện KHQLYT

9. Đánh giá và cấp giấy chứng nhận đào tạo liên tục

Điều kiện cấp chứng chỉ đào tạo liên tục về An toàn tiêm chủng

- Tham dự tối thiểu 90% thời lượng khóa học.
- Có làm test bằng Bộ câu hỏi gồm các câu hỏi nhiều lựa chọn, câu đúng sai và câu trả lời ngắn.

Đánh giá thực hành nhóm hoặc cá nhân: Dựa vào đáp án của bài tập tình huống Xây dựng các bảng kiểm về an toàn tiêm chủng (đạt hoặc tốt thiểu 5,0đ/10 điểm). Học viên phải có làm bài tập thực hành, nếu bất khả kháng thì phải làm bù.

- Có tham gia làm test đầu ra online MCQ theo google Form và đạt tối thiểu 5,0/10 điểm trở lên.
- Chứng chỉ đào tạo về An toàn tiêm chủng tuân thủ quy định của Bộ Y tế.